

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 250. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius04val-shoot-idm140034109331328/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

at Gud vil straffe oc hiemsøge oss paa det alle grueligste/ som
hand/ truer oss met oc setter det for vore øyen at hand vil
rede oss it het offuenbad til/ vden tuil/ och det ocsaa faar den
sag skyld/ at saadan skreckelige forsmæelse oc skenden bliffuer

5 icke affuergit och forbudit aff Øffrigheden/ Gud giffue
at de ere icke selffue allermeest bevantæ met

10 30 flig Suæren och banden. ||

II.

At den Guds bespaattelse/ met suæren

10 oc banden/ er en synd/ mod den ypperlig oc dyre Guds ger-
ning/ som er vor Genløselse/ ved vor Herris Jesu Christi pine/
væ oc sprecke/ saar/ blod/ martyr oc død/ saa at de Guds be-
spaattete kaarsfeste/ martyre/ skende/ saar gøre/ myrde oc
15 døde ærens Herre forðømmeligere/ argere oc for-
smæligere/ end det frigs faalck gjorde
til Hierusalem.

Joan: 3 **C**hristus siger/ Joan: 3. Lige som Mose ophøvede Sug-
ormen i Ørken/ saa skal Menniskens Søn ophøvis/
paa det at alle de som tro paa hannem skulle icke for-
20 tabis/ men saa det euige lifff. Af disse vor Herris Christi ord/
fand mand vel forstaa/ huor saare Gud haffuer ladet ophøyet
sin Søn/ oc slagit hannem til kaarsfit/ om det er der saar sket/
at mand skal forbande oc formaledide/ met hans vunder/ blod/
25 martyr oc død/ helder oc der saar/ som Propheten Esaias
giffuer tilfende Cap: 53. at hand bar vor skøbelighed oc siug-
dom/ tog vor pine paa sig/ hand er saargiort for vore mis-
gerningers skyld/ hand er knust for vor synders skyld oc straf-
fen ligger paa hannem paa det wi skulle haffue fred/ oc ved
hans saar ere wi helbrede gjorde/ det samme giffuer ocsaa
1 Joan: 1 30 Joannes klarlige nock til kende I. Joan. 1. der som hand saa
1 Pet. 2 30 I. Pet: 2. hand haffuer offrit || vore synder i hans legom/ paa

træit/ paa det wi skulle være fri fra synden oc leffue i retferdighed/ ved hues saar i ere bleffne helbræde.

Det ligger der paa oc er der paa giort/ lige som Satan sette sig tilforn mod den store salige hemmelighed om Christi Mandom/ oc saa met mange vnderlige hoffsueder/ Secter/ 5
Suermere och Kettere/ lige saa haffuer hand sæt sig op mod denne store gerning/ som er vor Genløselse/ ved vor Herris Jesu Christi pine oc død/ den ved vrang forstand oc Ketteri wnsttelig wfructsommelig oc til inted at gøre/ end dog det vaare vel behoff saadant videre at forklare/ dog at efterdi 10
det vil bliffue forlangt paa denne tid/ vil ieg bliffue ved det som ieg haffuer taget mig faare/ saa er det visselige sant/ at al sønderriiffuelse/ forsmælse/ vrang forstand oc Ketteri/ mod vor Herris Christi pine och død/ regnit mod denne nærændis Guds bespaattelse/ som er mere i brug end Gader 15
vor/ met skenden/ banden oc suæren om vor Herris blod/ vunder/ Martyr/ pine oc død/ haffuer inted været/ eller io som barneleg/ Thi ingen Ketter haffuer torbt fare her vd saa groffuelige/ saa forstreckelige/ saa forsmælige oc skendelige/ wanseendis huor saare hand haffuer været forført aff Dieff- 20
uelen/ at ieg fand det icke ligere affmale/ i huor megit ieg tencer der paa/ end at saadan Guds bespaattelse er icke aleniste Dieffuelens instrument oc redskab/ huor ved Satan i denne sidste tid griber fat paa det hellige Euangelium/ som tilforn met vrang forstand/ mange hundride Aar ved Kettere er skeet/ 25
men nu ved obenbarlige bespaattelse oc forsmælse/ men at samme bespaattere ere indtagne oc forblindede saa aldelis i det onde || at de kunde icke tro i deris hierte (som 53. Psalme 40 Psal: 53
figer) at der er en Gud til/ en opstandelse aff døde/ eller andet liff/ ellers vden det/ Fand ieg icke finde haff sig huorledis det 30
Fand være mueligt/ at it Menniske fand haffue sig saa forsmelig mod Gud/ met saadan forsmelig Suæren oc banden/ vaare der ingen tancke at mand skulde bide effter det tilkommende liff oc gøre regenskab saar alle wnsttige ord/ end sige saar saadan egen vilie oc wforaarsagit skenden/ met 35
Suæren oc banden.

Men effterdi at der er inted mere at vinde eller forbedring
at haabe/ haff de Guds bespaattere/ som haff forblindede
faalk/ i det at disse Synder ere bleffne til dygder och saa
komne i brug/ at de som haffue giffuit sig der til/ oc ere komne
5 i vane Kunde icke vel bryde sig der fra igen/ vil ieg hiemstille
der til deris egne tancker/ som ere frømme oc Gudfrøctige/ oc
som icke ere besmittede met saadan Guds bespaattelse/ huad
maect der ligger paa/ at mand flyer oc flyer saadan Guds be-
spaattelse/ oc haffuer ingen selskab met dem/ paa det/ at mand
10 icke gører sig delactig met fremmede Synder/ oc belade sig
Psal: 49 met lige saadan Gudz dom oc vrede/ som den 49 Psalme si-
ger/ Naar du seer en tiuff/ da løber du met hannem oc haff-
Joan: 2 Epist: uer selskab met hoersaalk/ oc effter det/ som den hellige Jo-
hannes siger/ dem skal mand icke anamme och icke helder helse
15 som icke føre den rette Euangelii lærdom met dem/ Men hu-
der anammer dem til sig/ oc haffuer selskab met dem/ hand
gør sig delactig i deris Synder/ huor megit mere bør de fromme
gudfrøctige hierter/ at affkilie sig/ oc ingen selskab haffue
met dem/ de som icke aleniste ere/ icke vor lærdom anhengende/
1r 20 men besmitte oc vanære den paa det aller grueligste || oc sken-
deligste/ ved deris Guds bespaattelse/ Jeg holder det oc gands-
skelige derfaar/ at naar saadanne fromme Christne løse om
sig oc drage sig aff saadan skendige Suæren oc banden/ skulde
de vel en part bliffue blod røde aff skam i dem selfue/ och i
25 det minste nogit bekende sig och aldelis holde dem fra saadan
bespaattelse/ eller oc nogit der aff formindske/ men effterdi at
ingen flyer oc flyer faar saadanne Guds bespaattere/ ingen
skilier sig aff fra dem/ men huer mand tider quer der til/ æder
oc dricker met dem/ vden al straff oc formaning/ gør mand
30 sig delactig i deris Synd/ lige for den sag skyld/ at de bestyre-
tis i deris Synd/ ved saadan quertielse/ oc lade dem tycke/ at
det staar dem saare vel/ oc huer mand hører det gerne aff dem.
Men huad den offuer Øffrighed er skyldig til at gøre i den
sag/ i det ieg besnder mig for ringe/ at giffue til kende met
35 huad middel oc maade saadan en Synd staar til at oprykke
och ødelegge/ vil ieg aleniste paaminde dem deris Christelige

oc lofflige nidkerhed/ vdi huilken de fordreffue fast i alle land
 oc første dømme/ det Jødske saalk/ som fiender/ skendere och
 vor Christelige religions modstandere/ oc haffuer icke mere
 vild tilfede dem at sette en fod i deris land/ oc der som de saa
 haffue huldet dem mod Jøderne til denne dag/ oc nu der emod 5
 icke aleniste lide och taale i landit/ thi maal værre Guds bes-
 spaattere/ men ocsaa haffue dem end nu paa deris Slaat oc
 Gaarde/ om de sidde icke end til bords met dem oc der til met
 opholde dem met besynderlig løn oc besaaldning/ huad for en
 suar regenskab de saa at gøre Gud derfaare/ vden det huad 10
 dem och deris land oc saalk bliffuer ellers tilskickit af Gud/
 vere sig vlycke eller anden straff/ for saadan en ustraffit ||
 Guds bespaattelse som de kunde lide oc taale/ oc der som 12 1 v
 Øffrigheden opsetter sig mod Guds riff/ oc tager dog icke den
 aarsage bort som er til hans vrede/ oc giffuer sig hen mod 15
 Tyrcken met stor frigs røstning/ da haffue wi dog nu det i no-
 gen tid forfaret huor lykkelige det et gaat dem/ och gaar lige
 saa ræt til ocsaa/ naar mand skal sige sandhed/ effterdi at
 Øffrigheden straffer icke de Guds bespaattere/ men at ieg skal
 fatte det altsammen tilhobe/ lige som paa en traad/ skalde 20
 Øffrigheden sticke saadanne Bespaattere mod Tyrcken/ at
 hand maatte i deris sted miurde dem/ paa det at saadan gru-
 selig Guds bespaattelse maatte icke bliffue wstraffit/ thi huad
 er nu vore frigsfaalk andet end en hob Guds bespaattere/
 skendere/ Suære oc Bandere/ och at ingen nu i denne tid 25
 holder sig selff for en Krigsmand/ vden hand kand vel Suære
 oc Bande/ om vunder/ martyr oc død/ huo der er suldferdig
 i saadan Guds bespaattelse/ hand er den beste och kommer op
 til stor befalning och bliffuer frem dragen til dubelt/ tre du-
 belt/ fire dubelt saald/ der aff er det ocsaa kommet i brug at 30
 mand falder de ypperste Krigs mend Martyrhanser. De Tyd-
 ske (saa vel som vaare Danske) i fordoms tid haffde beuist
 deris mandelighed met haanden/ och riderlige gerninger/ de
 haffue saargiort dræbt oc dødet fienderne met deris Vaaben
 oc Verie/ men nu er al mandelighed Vaaben oc Verie ned- 35
 lagt/ oc mand fører Frig met munden/ de paagrube deris fiend-

der oc martyre dem/ vunder oc døder dem met tungen/ men de bliffue redelige der offuer slagne paa panden/ at dem fand icke vederfari mere i nogen tog enten lycke eller velfert. ||

21: Gud naadelige giffue at wi nu i denne tid/ der Tyrcken i
5 nærmer oc nærmer kommer til oss/ oc wi skulle møde hannem met saadanne Martyrhanser/ icke skulle faa och fornemme der aff stor oc woffueruindelig skade.

III.

At den Guds bespaattelse/ er en synd

10 mod den hellig Aands gandske Embede/ oc mod den tredie vor Christelige troes Artikel.

Joan: 14 **I**oannis 14/ 15 oc 16. Cap: udi den lange Predicken/ som vor Herre Christus haffde faat sine Disciple/ lidet før hand gick til sin død/ kommer hand mange
15 gonge den hellig Aand ihu/ loffuer oc tilfiger/ at hand vil sende hannem til sine Disciple/ taler oc predicker om hans Embede/ huad hand skal gøre oc vdrætte hoss dem/ som er/ at hand besønderlige skal være Spiritus veritatis/ sandheds Aand/ som skal føre oc lede dem oc alle som tro/ hen ind i al
20 sandhed oc gøre dem visse paa deris salighed/ mod al rædsel oc tuil/ oc at hand der til met skal være pignus hæreditatis/ det er/ den euige arffuis visse pant/ oc til en større visshed paa det euige liff skal hand altid bliffue hoss dem som tro och bo
1 Cor: 6 i dem/ som Paulus siger I. Corint. 6. Vide i icke at eders Liff
25 er den hellig Aands tempel/ som er i edet/ huilcken i haffue aff Gud.

26: Men efterdi nu dette er den hellig Aands Embede/ || som wi bekende vdi vor tredie troes artikel/ oc hand hellig gør oss oc icke foraledider oss/ men gør oss visse oc icke wuisse om
30 vore synders forladelse/ hand gør oss en vis trøst om det euige Liff/ oc kommer oss icke til at tuile/ da vil ieg derfaar lade de Guds bespaattere/ gaa til deris egen samuittighed oc stricke deris haand i deris egen Barm/ at de funde dog riste den Synd